

## ΞΕΝΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

**Ivan Bounine.** — Σὲ γαλλικὴ μετάφραση (1) βγήκε ἕνας τόμος ἀπὸ 16 διηγήματα τοῦ Ρώσου αὐτοῦ συγγραφέα ποῦ στέκεται ἀρκετὰ ἄγνωστος γιὰ τὸ Ἑλλήν. κοινό. (2) Τὸ βιβλίο στολίζεται μὲ τὸ πορτραῖτο τοῦ συγγραφέα — μὰ φυσιογνωμία ὅμοια μὲ τοῦ Τσέχωφ — ρυτίδες γύρω στὸ στόμα καὶ δυὸ μάτια ἀνήσυχτα, ἐρευνητικά. Στὴ θέση προλόγου, δημοσιεύεται ἕνα γράμμα του πρὸς τὸν ἐκδότη μὲ ἀρκετὰ διαφωτιστικὰ τῆς ζωῆς του: Ὁ Bounine πρωτοφάνηκε στὴν ποίηση κι' ἀπ' τὸ 1909 εἶναι μέλος τῆς Ρωσ. Ἀκαδημίας· ταξίδεψεν ἀρκετὰ — καὶ σαυτὸ ὀφείλει τὸν κοσμοπολιτικὸ χαρακτήρα ἀρκετῶν ἀπ' τὰ ἔργα του — ὀριστικὰ ὅμως ἔφυγεν ἀπ' τὴν πατρίδα του τὸ 1920 ἀπογοητευμένος, ὅπως γράφει, ἀπ' τὴ φρίκη τῶν γεγονότων ποῦ «ξεπέρασε ὅ,τι χωρεῖ ἀνθρώπου φαντασία.»

Στὸ ἔργο του φανερόνεται ἕνας ἀπ' τοὺς διηγηματογράφους ἐκείνους ποῦ, μὴ γυρέβοντας ἀπ' τὸν λαὸ ἐπαναστατικὰ ἰδανικά, περιωρίζονται νὰ τὸν ζωγραφίζουν σὲ μιὰ κατάστασι ἀκόμα πρωτόγονη, ἄγριο σιὰ πάθη του καὶ τραγικὸ στὴν ἀμάθειά του. Ὅμως στὴν Ρωσσία, ὅπου τόσο στενὰ εἶναι δεμένη ἡ τύχη ἐνὸς συγγραφέα μὲ τὴν πολιτικὴ ζύμωσι, δὲν βρῆκε πολλὰ συμπάθειες τὸ ἔργο του· οἱ κριτικοὶ τὸν χτύπησαν καὶ τὸν χαρακτηρίσαν: «Πνεῦμα ἀλύγιστα σκληρὸ καὶ σκοτεινόν.» Τέτοιος ὅμως δὲν μπορεῖ νὰ λέγεται ἐκεῖνος, ποῦ, ἀπὸ μεγάλη εὐσυνηδεῖσία καὶ λατρεία πρὸς τὴν ἀλήθεια, ἀποφασίζει ὅλα νὰ τὰ θυσιάσει μπροστὰ στὸ φῶς της. Κι' ὁ Bounine εἶναι στὴν τάξι ἐκείνη τῶν συγγραφέων ποῦ ὁ J. Lemaitre ἄριστα ὥρισε: «νοιώθει μεγάλη ντροπὴ στὸ νὰ μαγέβει τὰ πλήθη μὲνα πεζὸ κι' εὐκολον ἐξωραϊσμὸ τῆς ζωῆς.... Ἔχει μᾶλλον κλίσις νὰ τὴν ἀσχημαίνει.»

(1) Ivan Bounine: *Le Monsieur de San-Francisco* (Ed. Bossard. 1922)

(2) Μετάφρασι ἐνὸς διηγήματός του «Τὸ Φθινόπωρο» δημοσιεύθηκε στὴν «Μοῦσα», [βλ. φυλλ. 16ο].

Ἀμερόληπτη παρατήρηση, ἓνα μάτι τοῦ ψυχραῖμα βυθίζεται  
στή ζωὴ βγάζοντας εἰκόνες τοῦ ξαφνίζουν μὲ τὸν ὠμὸ ρεαλισμὸ  
τους καὶ μιὰν φόρμα ἐπιμελημένη: αὐτὰ εἶναι τὰ χαρακτηριστικὰ  
τῆς τέχνης του. Συχνὰ ὅμως φανερώνεται κι' ὁ οἶχτος γιὰ τὸν λαὸ  
ποῦ στὰ σκοτάδια τοῦ βασανίζεται, ὅπως στὸν φτωχὸ Ἰνδὸ ποῦ  
σέρνοντας στὸμαξάκι του περιηγητὲς νοιώθει χίλιες ὑπόκωφες ἐξε-  
γέρσεις νὰ καταλήγουν σὲ “παροξυσμοὺς ὑπακοῆς, καὶ “κρίσεις ἀδι-  
άκοπης τρεχάλας,, (“Ἀ δέ ρ φια,,), ἢ πάλι στὸν φτωχὸν ἀλήτη ποῦ  
φωνάζει προτοῦ σκοτώσει ἓνα τυφλὸ: “Ω! Ἡ ψυχὴ μου εἶναι μιὰ  
ἀμαρτωλὴ, ἓνας ἀνεμοδείχτης!... Κακομοίρη ζητιάνε, δῶσ' μου τὸν  
παρᾶ!... Γιὰ τὸνομα τοῦ Θεοῦ, δῶσε!... Ἀδέρφι μου, μὴ μὲ σπρώ-  
χνεις κι' ἐγὼ δὲν ξέρω σὲ τί!,, (Μιὰ βραδυὰ Ἀνοιξιὰτικη)  
Αὐτὰ δείχνουν ἀρκετὰ τὸν πόνο τοῦ διανοούμενου μπροστὰ στὴν  
κακομοιριά καὶ στὴν ἀδικία τοῦ ὥστόσο νοιώθει πόσο εἶναι  
ἀνήμπορος νὰ διορθώσει.

Ἀπὸ μερικὲς σελίδες ξεφεύγουν οἱ ἀχτίδες μιᾶς χαρᾶς γιὰ τὴν  
ζωὴ μαζί μὲνα χιοῦμορ καυστικὸ τοῦ θυμίζει τὸν Τσέχωφ — μὲ  
τὸν ὁποῖον ἄλλωστε ὁ Bounine ἔχει ἀρκετὰ συγγενικὰ σημεῖα — :  
“Ἡ κόρη τοῦ κυρίου ἀπ' τὸ Σάν-Φραγκίσκο στέκουνταν πλάϊ στὸν  
πρίγκηπα.... Μὲ τὸ κοντό του ἀνάστημα αὐτὸς ἔμοιαζε σὰν κανέναν  
μάγκας ἀνάμεσα στοὺς ἄλλους.... Κ' ἡ δεσποινὶς τὸν ἄκουγε' κι' ἀπ'  
τὴν ταραχὴ τῆς δὲν καταλάβαινε αὐτὰ τοῦ τῆς ἔλεγε». (Ὁ Κύριος  
ἀπὸ τὸ Σάν - Φραγκίσκο). — “Ὅταν λαβαίνει τηλεγράφημα,  
ξεσκίζει τὸ φάκελλο μὲνα τρόπο ἀπόλυτα ἀδιάφορο· διαβάζοντας  
σουφρώνει τὰ φρίδια. “Τοὺς ἡλίθιους!,, φωνάζει ὕστερα ἀτάραχος..  
Γι' αὐτὸν ὁ κόσμος ὅλος εἶναι ἡλίθιος...” (Ἐνας Συμπατριώ-  
της),

Ἡ πρωτοτυπία στὸ διάλεγμα θέματος δὲν λείπει ἀπ' τὸν  
Bounine. Στὰ “ὄνειρα τοῦ Τσάγκ,, ἤρωας εἶναι τὸ σκυλλάκι  
ἐνὸς καπετάνιου τοῦ δηγιέται τὴν βασανισμένη ζωὴ τοῦ κυρίου του.  
Στὸ “Μιὰ Βραδυὰ Ἀνοιξιὰτικη,, (τὸ ἀρτιώτερο τῆς σειρᾶς)  
ἓνας ἀλήτης σκοτώνει ἓνα τυφλὸ ζητιάνο γιὰ νὰ κλέψει τὸ σακ-  
κούλι μὲ τῆς οἰκονομίες· φεύγοντας ὕστερα, πετάει τὸ πουγγὶ στοὺς  
ἀγρούς — στῆς “Νυχτιάτικες Κομβέντες,, μὰ παρὲς ἀπὸ  
ἐργατικὸς δηγοῦνται μὲ τί τρόπο σκότωσαν στὴ ζωὴ τους μπροστὰ  
σὲνα ἔφηβο σύντροφό τους ποῦ μὲ τρόπο ἀρχίζει νὰ ξεδιαλύνει τὸ  
μυστήριον τῆς ἀγρίας φύσης τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων. Τὴν ἴδια πρω-  
τοτυπία στὸ θέμα θὰ βροῦμε καὶ στῆς παράξενες ἀναλύσεις τοῦ  
μυστικισμοῦ τῶν ἀπλοϊκῶν “Ἀγλαῖα,, “Ὁ Προφήτης Ἡλίας,  
“Στόμα Κλειστό,, “Ὁ Γυιός,,.

Παρ' όλο τό εξωτικό χρώμα μερικῶν ἔργων του («ό Κύριος ἀπό τό Σάν-Φραγκίσκο,, «Α δέρφια,, ένας Συμπατριώτης,, καί τό βιβλικό ύφος άλλων «Χοτάμι», ό «Θάνατος,, ό Bounine φυλάγει μέσα του τά σημάδια τής Ρωσσικῆς ψυχῆς — τόν φαταλισμό τοῦ σλάβου μαζί μέ κάποια μελαγχολική νοσταλγία βυζαντινοῦ — «Ἡ Ζωή δέν εἶναι παρὰ μιὰ μέρα πληχτική χειμῶνα μέσα σέ μιὰ βρωμερή ταβέρνα καί τίποτε άλλο... λέγει στά «ὄνειρα τοῦ Τσάγκ,,.

Κι' ό ἀνήσυχος ταξιδευτής ποῦ μάταια γύρεψε νά ξεχάσει τήν πατρίδα του στόν κοσμοπολιτισμό φωνάζει: «Καί κάποτε μέ κυρίεβε μιὰ ἀγωνία τέτοια, ἡ ἀγωνία ποῦ τήν γεννάει μιὰ θύμηση ἀόριστη, μιὰ ὑπερβολικά μακρυνή θύμηση — ποῦ τοῦ ἀνθρώπου ἡ λαλιά θάταν ἀνήμερη νά δώσει τήν παραμικρήν ἰδέα... (« Ένας συμπατριώτης,,).

Σέ γαλλική μετάφραση βγῆκεν ἐπίσης καί τό «Χωριό,, ἀγροτικό ρομάντσο του ποῦ πλησιάζει, ὡς πρὸς τήν νοοτροπία, μέ τοὺς «Μουζίκους,, τοῦ Τσέχοφ.

Τοῦ Bounine τό ταλέντο δέν φτάνει τήν δύναμη ἑνός Γκόρκυ ἢ ἑνός Ἀντρέγιεφ ποῦ μᾶς συναρπάζουν καί μᾶς παρασύρουν σένα χείμαρρο ἰδεῶν κι' εἰκόνων. Πιὸ συγκρατημένο, δίχως τά ξαφνικά τινάγματα τῶν δυὸ αὐτῶν γιγάντων, μᾶς τραβάει μαζί του σέ ζωές ταπεινές, ποῦ κάθε μέρα συναντοῦμε στή ζωή. Καί πρέπει γι' αὐτό νά χρωστᾶμε βγνωμοσύνη στοῦ ταλέντο αὐτοῦ ποῦ ὑπομονετικά θέλησε νά μᾶς ἱστορήσει τάπλᾳ καί τά χυδαῖα τῆς καθημερινῆς ζωῆς..

Θ. Π.